

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/25/2019
Identifikačné číslo spisu: 5116231352
Dátum vydania rozhodnutia: 19.02.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5116231352.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v spore žalobcu TAMA SLOVAKIA, a.s., so sídlom Sladovnícka 15, Trnava, IČO: 35 755 440, zastúpeného spoločnosťou JUDr. Peter Kubík, advokát, s.r.o., so sídlom Staré Grunty č. 162, Bratislava proti žalovanému Stredoslovenská distribučná, a.s., so sídlom Pri Rajčianke 2927/8, Žilina, IČO: 36 442 151, zastúpenému AKMG, s.r.o., Dolná 6/A, Banská Bystrica, o zaplatenie 12.169,43 € s príslušenstvom, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 13Cob/74/2018-367 z 24. októbra 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 13Cob/74/2018-367 zo dňa 24. októbra 2018 a rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 18Cb/205/2016-285 zo dňa 23. novembra 2017 z r u š u j e a v e c v r a c i a na ďalšie konanie Okresnému súdu Žilina.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 18Cb/205/2016-285 z 23. novembra 2017 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 12.169,43 € spolu s úrokom z omeškania v sadzbe 9% p.a. zo sumy 3.476,98 € od 23. septembra 2016 do zaplatenia, zo sumy 1.738,49 € od 25. októbra 2016 do zaplatenia, zo sumy 1.738,49 € od 24. novembra 2016 do zaplatenia, zo sumy 1.738,49 € od 23. decembra 2016 do zaplatenia a zo sumy 3.476,98 € od 24. februára 2017 do zaplatenia a paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súčasne žalobcovi priznal proti žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100% s tým, že o výške náhrady trov konania súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej aj „ÚRSO“ alebo „Úrad“) vydal vyhlášku č. 221/2013 Z. z. (ďalej aj „vyhláška“), ktorou bola s účinnosťou od 1. januára 2014 zavedená platba za prístup do distribučnej sústavy (tzv. G-komponent), ktorú boli povinní platiť všetci výrobcovia elektriny bez ohľadu na to, či prístup do distribučnej sústavy využívajú alebo nie, resp. bez ohľadu na to, či uzatvorili so žalovaným zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy alebo nie. Výšku platby za prístup do distribučnej sústavy určoval ÚRSO cenovým rozhodnutím z hodnoty 12-mesačnej rezervovanej kapacity. Cenovými rozhodnutiami Úradu č. 0024/2014/E z 28. novembra 2013

(na rok 2014), č. 0015/2015/E z 28. novembra 2014 (na rok 2015) a č. 0013/2016/E z 27. novembra 2015 (na rok 2016) bola stanovená 12-mesačná rezervovaná kapacita vo výške 4 845,60 eur/MW/mesiac.

2.1. Nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“ v príslušnom gramatickom tvare) z 22. júna 2016, č. k. PL. ÚS 17/2014-132 publikovaným v Zbierke zákonov 21. júla 2016 ústavný súd vyslovil, že ustanovenie § 26 ods. 23 vyhlášky v časti „a to aj v prípade, ak takýto výrobca elektriny nemá s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzatvorenú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny“ nie je v súlade s čl. 13 ods. 1 písm. a/ v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 123 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“ v príslušnom gramatickom tvare“). V predmetnom náleze ústavný súd skonštatoval, že povinnosť výrobcov elektriny uhrádzať určité platby za prístup do distribučnej sústavy vzniká v zmysle § 26 ods. 5 v spojení s § 27 ods. 1 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike (ďalej aj „zákon č. 251/2012 Z. z.“) na základe uzatvorenej zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy s prevádzkovateľom distribučnej sústavy. Zároveň podľa ústavného súdu povinnosť výrobcov elektriny uhradiť platbu za prístup do regionálnej distribučnej sústavy aj v prípade, ak nemajú s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzavretú zmluvu o prístupe do regionálnej distribučnej sústavy, ide nad rámec povinností zakotvených pre výrobcov elektriny v zákone č. 251/2012 Z. z., čo do platenia poplatkov (cién) za prístup do distribučných sústav, ako aj nad rámec zákonného splnomocnenia pre ÚRSO v zmysle Zákona o regulácii upraviť platby výrobcov elektriny za prístup do distribučných sústav. Uvedený nález podľa názoru okresného súdu potvrdil, že kto nemal uzatvorenú zmluvu o prístupe, nemal povinnosť uhrádzať platbu za prístup.

2.2. Súd prvej inštancie zároveň uviedol, že účinky uvedeného nálezu pôsobia spätne (t. j. „ex tunc“), pričom vychádzal zo zjednocujúceho stanoviska pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/06, v ktorom ústavný súd skonštatoval, že „hmotnoprávne účinky nálezu ústavného súdu nastávajú pre všetkých účastníkov konania ex tunc.“ Okresný súd nárok žalobcu právne posúdil ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, keď mal za preukázané, že žalovaný vystavoval žalobcovi mesačné faktúry, na základe ustanovení Vyhlášky, ktoré žalobca uhradil napriek tomu, že so žalovaným nemal uzatvorenú zmluvu o prístupe. Žalobca nemal povinnosť žalovaným fakturovaný poplatok platiť, keďže jeho povinnosť z ničoho nevyplýva - nakoľko platbu za tzv. G-komponent možno požadovať len na zmluvnom základe - a v zmysle nálezu ústavného súdu nemôže danú povinnosť uložiť žalobcovi ani Vyhláška.

2.3. Na základe vykonaného dokazovania mal okresný súd ďalej za preukázané, že medzi žalobcom a žalovaným bola uzatvorená len zmluva o pripojení zariadenia odberateľa - výrobcu do distribučnej sústavy zo dňa 30. novembra 2009 spolu s prílohami. Predmet zmluvy bol špecifikovaný v bode I. zmluvy, v zmysle ktorého sa zaviazal žalovaný pripojiť k zariadeniu odberateľa do distribučnej sústavy SSE-D. Predmetom zmluvy bolo teda výlučne pripojenie žalobcovho zariadenia na výrobu elektriny do distribučnej sústavy žalovaného, a nie aj dohoda o prístupe žalobcu do distribučnej sústavy žalovaného, ktorá je možná len na základe zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny, ktorú predpokladal aj zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike účinný v čase uzavretia zmluvy medzi žalobcom a žalovaným (ďalej aj „zákon č. 656/2004 Z. z.“). Zmluvu o dodávke a distribúcii elektriny uzatvoril žalobca len s tretím subjektom odlišným od žalovaného (s obchodnou spoločnosťou Stredoslovenská energetika, a.s. - pozn. dovolacieho súdu), a teda nepreukazuje existenciu záväzkového vzťahu medzi stranami sporu.

2.4. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s argumentáciou žalovaného, že zmluva o pripojení predstavuje zároveň aj zmluvu o prístupe, pretože nemá dané náležitosti a z ničoho nevyplývala vôľa žalobcu zmluvu o prístupe uzavrieť. Zmluva predstavuje dvojstranný právny úkon, pričom v danom prípade vôľa žalobcu absentuje. Poukázal pritom aj znenie ustanovenia § 26 ods. 4 (správne 3 - poznámka dovolacieho súdu) a ods. 5 zákona č. 251/2012 Z. z., z ktorého je zrejмый rozdiel medzi zmluvou o pripojení a zmluvou o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny. Kým zmluva o pripojení zaväzuje žalovaného zabezpečiť v sústave kapacitu na pripojenie v zmluve dohodnutej výške a pripojiť zariadenie na výrobu, odber a distribúciu, zmluva o prístupe zaväzuje žalovaného rezervovať dohodnutú

distribučnú kapacitu a umožniť prístup do sústavy. Ak žalovaný poskytol žalobcovi rezervovanú kapacitu, bolo to len v zmysle zmluvy o pripojení a nie v zmysle zmluvy o prístupe. Uvedené pojmy rozlišoval vo svojom náleze aj ústavný súd, a preto tieto zmluvy nemožno zamieňať, ani jednu zmluvu subsumovať pod druhú. V súvislosti so žalovaným predloženou technickou odbornou analýzou s názvom „Technicko-odborné posouzení využívání kapacity soustavy výrobci elektřiny“ súd uviedol, že žalovaný mieša technické a právne otázky. Konštatoval, že dodávka je odlišný pojem ako distribúcia, čo však žalovaný zamieňa, keď sa analýzou usiloval preukázať, že dodávka elektriny žalobcom je akýmsi využívaním kapacity distribučnej sústavy. Za dôkaz súd nepovažoval ani žalovaným predložený náčrt - schému, označiac ju za veľmi zjednodušenú a tiež za čiastočne zavádzajúcu, pretože pripojenie do distribúcie je aj pri dodávke, pri dodávaní do prenosovej sústavy. Navyše poukázal na to, že je vyhotovená samotným žalovaným. V súvislosti s inými účastníkmi predloženými zmluvami konštatoval, že nesúvisia s predmetom konania. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že podľa zák. č. 656/2004 Z. z. dochádzalo síce k pripojeniu na základe zmluvy o prístupe a pripojení, ktorú bol výrobca elektriny podľa § 21 ods. 2 písm. a/ zák. č. 656/2004 Z. z. povinný uzatvoriť s prevádzkovateľom distribučnej sústavy, avšak jej predmetom bolo výlučne fyzické pripojenie elektroenergetického zariadenia alebo odberného elektrického zariadenia do sústavy. Z uvedeného vyplýva, že právo prístupu do distribučnej sústavy bolo výlučne predmetom zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny. Záverom poukázal na skutočnosť, že žalobcom vystavené faktúry boli medzi účastníkmi nesporné, žalovaný ich nespochybňoval, naopak vykonal voči nim jednostranný zápočet na poplatok za prístup. Nakoľko nedošlo k platnému započítaniu, žalovaný je povinný vrátiť to čo si započítal, teda rozdiel medzi pohľadávkou žalobcu a pohľadávkou ktorú „vytvoril“ žalovaný, posúdiac tento nárok ako bezdôvodné obohatenie z dôvodu neuzavretia zmluvy o prístupe. Výrok týkajúci sa úroku z omeškania odôvodnil odkazom na § 369 Obchodného zákonníka, § 1 ods. 1 nar. vl. č. 21/2013 Z. z. ako aj § 369 c/ Obchodného zákonníka a počiatok omeškania určil dňom nasledujúcim po dni splatnosti jednotlivých faktúr. O náhrade trov rozhodol s poukazom na 100% úspech žalobcu v konaní a §§ 255 a 262 CSP.

3. O odvolaní žalovaného rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 24. októbra 2018, č. k. 13Cob/74/2018-367 tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Žalobcovi voči žalovanému priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

4. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd uviedol, že vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, ktorým bol viazaný, keďže nezistil dôvody pre zopakovanie vykonaného dokazovania, resp. pre jeho doplnenie. Vo vzťahu k aplikácii nesprávneho právneho predpisu - keď okresný súd aplikoval zákon č. 251/2012 Z. z. a zmluva medzi stranami sporu bola uzavretá za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z., odvolací súd uviedol, že žalovaný nepreukázal uzavretie zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny podľa zákona č. 656/2004 Z. z. Poukázal pritom na to, že žalovaný v prejednávanej právnej veci účtoval poplatok za obdobie jún až december 2016. Podľa krajského súdu súd prvej inštancie správne aplikoval zákon č. 251/2012 Z. z. v spojení s vyhláškou ÚRSO č. 221/2013 Z. z., ktorou sa účtovanie platieb aj bez zmluvy založilo. Odvolací súd skonštatoval, že žalovaný nepreukázal uzavretie zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny so žalobcom, pričom zdôraznil, že aj ústavný súd kládol dôraz na zmluvu, ktorú má mať uzavretú výrobca elektriny s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy (t. j. zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny). Z tohto dôvodu nemohla obstáť argumentácia žalovaného, že sprostredkovane, prostredníctvom tretej osoby zabezpečoval žalobcovi prístup do distribučnej sústavy v situácii, ak sa vyžaduje priamo existencia zmluvného vzťahu medzi výrobcom elektriny a prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy, ktorým je žalovaný. Podľa odvolacieho súdu žalovaný v odvolaní potvrdil neexistenciu zmluvy o prístupe, ak uviedol, že zmluva o pripojení predstavuje aj dojednanie prístupu žalobcu do distribučnej sústavy vzhľadom na jeho záväzok zabezpečiť maximálnu rezervovanú kapacitu pre žalobcu v distribučnej sústave a zároveň, ak tvrdil, že zmluva o pripojení v sebe subsumuje aj zmluvu o prístupe, čo je však podľa krajského súdu neakceptovateľné pre rozdielnosť týchto zmluvných inštitútov. Podľa názoru krajského súdu, ak žalovaný nepreukázal uzavretie zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny - čo bolo v predmetnom spore skonštatované - či už podľa právnej úpravy zákona č. 656/2004 Z. z., alebo podľa právnej úpravy zákona č. 251/2012 Z. z., tak na tento stav dopadajú závery nálezu ústavného súdu z 22. júna 2016, sp. zn. PL. ÚS 17/2014, pretože riešil právny stav vyplývajúci z vyhlášky č. 221/2013 Z. z., ktorá založila

správanie sa žalovaného a to účtovanie platieb za prístup aj bez uzatvorenej zmluvy. Nesúhlasil s odvolacou námietkou žalovaného, že zmluva o pripojení účastníkmi uzatvorená za účinnosti zák. č. 656/2004 Z. z. v sebe obsahuje aj zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny, keďže aj podľa zák. č. 656/2004 Z. z. ide o obsahovú odlišnosť obidvoch zmlúv. Odvolací súd sa stotožnil aj so záverom okresného súdu, že uvedený nález ústavného súdu má účinky ex tunc. Opačný výklad by totiž podľa jeho názoru priamo poprel princíp zachovávanía ústavnosti a zároveň by bol neprípustným absolutizovaním princípu právnej istoty. Poukázal pritom aj na uznesenie ÚS SR PLz. ÚS 1/06-4 zo dňa 11. októbra 2006 ako aj rozhodnutie sp. zn. I. ÚS 51/06 z 8. júna 2006 a rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 72/06 zo 14. júna 2006. Krajský súd preto dospel k záveru, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi žalovanú istinu s príslušenstvom titulom bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo neoprávneným účtovaním platby za prístup do distribučnej sústavy žalobcovi, keďže účinky nálezu ústavného súdu z 22. júna 2016, sp. zn. PL. ÚS 17/2014 sa vzťahujú aj na situácie, ktoré vznikli pred jeho vydaním, pretože prednosť má princíp ústavnosti.

5. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, ktorým žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu zamietne, alternatívne, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval dovolateľ z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ a písm. c/ Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

6. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. má byť podľa žalovaného daná vo vyriešení právnych otázok týkajúcich sa: a/ právneho posúdenia existujúceho zmluvného vzťahu medzi žalovaným a žalobcom ako výrobcom elektriny (teda v právnom posúdení zmluvy o pripojení), b/ v spojení s právnym posúdením ustanovenia § 21 ods. 2 písm. a/ zákona č. 656/2004 Z. z. v kontexte príslušných ustanovení zákona č. 656/2004 Z. z. a c/ v nadväznosti na ustanovenie § 96 zákona č. 251/2012 Z. z., v právnom posúdení zmluvy o prístupe do sústavy podľa ustanovenia § 27 ods. 1 písm. b/ zákona č. 251/2012 Z. z. v spojení s príslušnými ustanoveniami tohto zákona, ďalej Pravidiel trhu a Vyhlášky č. 221/2013 Z. z. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c/ C.s.p. má byť daná v právnom posúdení účinkov nálezu ústavného súdu v konaniach podľa článku 125 ústavy o súlade právnych predpisov s ústavou.

7. V dovolaní žalovaný predovšetkým namietal, že súdy nižšej inštancie nesprávne aplikovali ustanovenia zákona č. 251/2012 Z. z., pričom v čase uzavretia zmluvy dňa 30. novembra 2009 o pripojení stranami sporu bol účinný zákon č. 656/2004 Z. z. Podľa jeho názoru, pokiaľ právny vzťah vznikol za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z., je potrebné v rámci právneho posúdenia tohto vzťahu vychádzať z právnej úpravy zákona č. 656/2004 Z. z. Za nedôvodné označil tvrdenie krajského súdu, podľa ktorého aplikáciu zákona č. 251/2012 Z. z. odôvodňuje tá skutočnosť, že platby za rozhodné obdobie boli vyberané za účinnosti zákona č. 251/2012 Z. z. a vyhlášky Úradu č. 221/2013 Z. z., keďže zastáva názor, že pri posudzovaní opodstatnenosti žalobcovho nároku mali konajúce súdy aplikovať zákon č. 656/2004 Z. z., a to vrátane posúdenia opodstatnenosti faktúr za prístup výrobcu do distribučnej sústavy, vystavených žalobcovi žalovaným. Súdy nižšej inštancie mali podľa žalovaného v zmysle ustanovenia § 96 zákona č. 251/2012 Z. z. skúmať, či zmluva o pripojení je v súlade so zákonom č. 251/2012 Z. z., alebo je s ním v rozpore, skutočnosť ktorá si vyžaduje jej uvedenie do súladu s novou právnou úpravou. Zákon č. 656/2004 Z. z. zakotvil povinnosť výrobcu uzavrieť s prevádzkovateľom distribučnej sústavy zmluvu o prístupe a o pripojení k sústave s prevádzkovateľom distribučnej sústavy. Zároveň zákon č. 656/2004 Z. z. nespájal s výrobcom elektriny distribúciu elektriny. Logickým výkladom potom možno dospieť k záveru, že pokiaľ zákon nepriznáva výrobcovi elektriny právo na distribúciu elektriny, nemôže mu zároveň ukladať povinnosť uzatvoriť takú zmluvu, predmetom ktorej bude právo, na ktoré výrobca zo zákona nie je oprávnený. Žalovaný vyslovil názor, že má so žalobcom uzatvorenú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy, na základe ktorej fakturoval žalobcovi platbu za prístup do distribučnej sústavy, a teda nie je možné prijať právny názor o bezdôvodnom obohatení. Zmluvu je potrebné posudzovať podľa jej obsahu a nie podľa jej pomenovania, pričom odvolal sa na prílohu č. 1 k zmluve o pripojení, v ktorej je stanovená maximálna rezervovaná kapacita pre odberné miesto TAMA SLOVAKIA, a.s. - FvE Trpín II. V rozsahu dohodnutej maximálnej rezervovanej kapacity následne žalovaný umožnil žalobcovi prístup do distribučnej sústavy. Podľa dovolateľa nebolo v konaní sporné, že žalobca má na trhu s elektrinou postavenie výrobcu, ako aj odberateľa. Z ustanovení § 26 ods. 23 a 26 vyhlášky je zrejmé, že tieto sa

majú vzťahovať aj na žalobcu ako výrobcu elektriny a súčasne aj odberateľa elektriny pripojeného do distribučnej sústavy žalovaného cez existujúce odberné miesto. Výhláška upravuje platbu za prístup do distribučnej sústavy tak, že jej výška závisí od toho, ktorá rezervovaná kapacita je vyššia, teda podľa toho, či má jeden subjekt vyššiu rezervovanú kapacitu z pohľadu výrobcu, alebo či je vyššia rezervovaná kapacita z pohľadu odberateľa, a to z dôvodu, aby sa zabránilo duplicitnému plateniu poplatku za prístup. Výkladom je podľa dovolateľa potom možné dospieť k záveru, že pojem ‚rezervovaná kapacita odberu elektriny‘ je práve distribučná kapacita. Táto distribučná kapacita je spojená s odberom elektriny a nie s výrobou, či výrobcom elektriny. Maximálna rezervovaná kapacita nielenže súvisí s pojmom prístup do distribučnej sústavy, ale dojednaním výšky maximálnej rezervovanej kapacity a jej využívaním je dojednaný aj prístup do distribučnej sústavy výrobcovi elektrickej energie. Z jednotlivých ustanovení vyhlášky je zrejmé, že pojem ‚distribučná kapacita‘ predstavuje rezervovanú kapacitu pre odberateľa a nie pre výrobcu. Žalovaný pritom uviedol, že žalobca uhrádzal platbu za prístup do distribučnej sústavy ešte predtým, ako vyhláška určila spôsob platby za prístup do distribučnej sústavy výrobcom, a to práve preto, že tieto platby uhrádzal ako odberateľ elektrickej energie na základe faktúr, ktoré reflektovali dojednanú distribučnú kapacitu. Dovolateľ namietal, že nemohol dať existujúcu zmluvu o pripojení, ktorá v sebe subsumuje aj zmluvu o prístupe, do súladu s ustanovením § 26 zákona č. 251/2012 Z. z., ktorý upravuje základné zmluvné vzťahy na trhu s elektrinou, nakoľko tieto zmluvné typy upravujú odlišné práva a povinnosti účastníkov zmluvy, pričom aj jednotliví účastníci takýchto zmlúv sú odlišní od strán predmetného sporu. V zmluve o pripojení je dohodnutá a zadefinovaná maximálna rezervovaná kapacita pre výrobné miesto, rovnako tak sú zadefinovaní aj účastníci zmluvného vzťahu, pričom výška poplatku za prístup v zmluve dohodnutá nie je, nakoľko takéto poplatok v čase uzatvárania zmluvy o pripojení neexistoval. Podľa žalovaného je zmluva o pripojení, ktorá podľa jeho tvrdenia subsumuje aj zmluvu o prístupe, v súlade so zákonom č. 251/2012 Z. z. Zdôraznil, že pokiaľ zákon nepriznáva výrobcovi elektriny právo na distribúciu elektriny, nemôže mu zároveň priznať právo (a uložiť povinnosť) uzatvoriť takú zmluvu, predmetom ktorej bude právo, na ktoré výrobca nie je zo zákona oprávnený. Poukázal pritom na legálnu definíciu pojmov ‚výrobca elektriny‘ (obsiahnutú v § 3 písm. b/ bod 1 zákona č. 251/2012 Z. z.) a ‚odberateľ elektriny‘ (obsiahnutú v § 3 písm. b/ bod 7 zákona č. 251/2012 Z. z.), z ktorých má byť evidentné, že tieto subjekty majú odlišné postavenie na trhu s elektrinou s odlišnými právami a povinnosťami, a preto je nemysliteľné a priam v rozpore s logikou, aby tak odlišné subjekty mohli uzatvoriť totožný zmluvný typ s totožnými právami a povinnosťami, pričom ich postavenie bude nemenné, to znamená v rámci rovnakého zmluvného typu, kde sú definované podstatné náležitosti a charakter strán zmluvy, bude na jednej strane stáť prevádzkovateľ distribučnej sústavy a na druhej strane buď výrobca elektriny alebo odberateľ elektriny s úplne rovnakými právami a povinnosťami, avšak s úplne iným statusom. Podľa žalovaného by tak mal výrobca elektriny postavenie ako odberateľ elektriny a naopak, pričom takéto výklad považuje za neprijateľný.

8. Žalovaný v dovolaní poukázal aj to, že ústavný súd posudzoval otázku nesúladu ustanovenia § 26 ods. 23 vyhlášky okrem iných so zákonom č. 251/2012 Z. z. o energetike. Právna úprava obsiahnutá v zákone č. 656/2004 Z. z., ktorú dovolateľ považuje za rozhodnú, nebola ústavným súdom vôbec posudzovaná, v dôsledku čoho sa podľa jeho názoru ústavný súd nevyjadril k otázke zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy v kontexte zákona č. 656/2004 Z. z., rovnako tak neposudzoval a nevyjadril sa k otázke podstatných náležitostí takejto zmluvy alebo jej formy v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z. V kontexte uvedeného podľa žalovaného súdy nižšej inštancie opomenuli tú skutočnosť, že v čase uzavretia zmluvy o pripojení bolo povinnosťou výrobcu elektriny uzatvoriť zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy, a nie fakultatívnou možnosťou, ako to uviedol okresný súd. Dovolateľ skonštatoval, že sa tak jedná o presne opačnú situáciu, než z ktorej vychádzal ústavný súd. Preto opätovne zdôraznil, že zmluva o prístupe do distribučnej sústavy uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným je obsiahnutá v zmluve o pripojení. Dovolateľ zároveň vytýkal ústavnému súdu, že sa vo svojom náleze s otázkou možnosti uzatvorenia zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcií elektriny medzi výrobcou elektriny a prevádzkovateľom distribučnej sústavy vôbec nezaoberal a jej dovolenosť priamo prezumoval. Takýmto výkladom ústavný súd založil stav, v rámci ktorého výrobcovia na území Slovenskej republiky nemôžu mať faktický prístup do distribučnej sústavy, nakoľko výrobcovia a prevádzkovateľ distribučnej sústavy takúto zmluvu neuzatvárajú a ani ju uzatvárajú.

nemôžu. Vzhľadom na právny názor ústavného súdu, ktorý prevzali sudy nižšej inštancie do svojich rozhodnutí, bude žalovaný nútený maximálnu rezervovanú kapacitu výrobcovi sústavne zabezpečovať, avšak neumožní mu ju aj využívať. Takýto stav nekorešponduje s vnútroštátnou právnou úpravou energetiky a ani so smernicou Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/72/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktoré stanovujú okrem iného aj pravidlá otvoreného prístupu na trh. Výklad, ktorý poskytol ústavný súd vo svojom náleze, keď spojil prístup s distribúciou a s distribučnou kapacitou, úplne znemožnil prístup pre výrobcov elektrickej energie do distribučnej sústavy. Dôsledná aplikácia tohto názoru bude mať podľa dovolateľa za následok nezabezpečenie otvoreného vnútorného trhu s elektrinou. Pritom zvýraznil, že všeobecnú záväznosť rozhodnutí ústavného súdu vydaných podľa čl. 125 a čl. 128 ústavy nemožno zamieňať s absolútnou nedotknuteľnosťou jeho rozhodnutí. Uvedené platí o to viac v situácii, keď je rozhodnutie ústavného súdu v rozpore s hmotným právom, ako je to v prípade nálezu sp. zn. PL. ÚS 17/2014, v ktorom ústavný súd nerozlišoval zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny (podľa § 26 ods. 5 zákona č. 251/2012 Z. z.) a zmluvu o prístupe do sústavy (§ 27 ods. 1 písm. b/ zákona č. 251/2012 Z. z.), čím založil úplne iný právny stav, aký sa nachádza v hmotnom práve. Nerozlišovanie týchto zmluvných typov má za následok, že všeobecné sudy spájajú pojem prístup do distribučnej sústavy s právom na distribúciu, čo je pre výrobcu z povahy vecí vylúčené, a je to v rozpore s právami a povinnosťami výrobcu podľa zákona č. 656/2004 Z. z. a aj podľa zákona č. 251/2012 Z. z. Dovolateľ ďalej konštatoval, že zák. č. 656/2004 Z. z. bližšie nešpecifikoval pojem prístup do sústavy, len definoval zmluvu, v ktorej má byť tento prístup dojednaný a aj to len vo vzťahu k odberateľovi resp. dodávateľovi, pričom zák. č. 251/2012 Z. z. definoval prístup pre odberateľa resp. dodávateľa a zároveň pre tieto subjekty určil aj zmluvný typ, v ktorom má byť tento prístup dohodnutý. Poukázal na definíciu pojmu „prístupu“ ako „práva vpúšťať“, ktorú prijal ústavný súd. Výslovil názor, že za použitia eurokonformného výkladu a s analógiou § 2 písm. a/ bod 12.4 zák. č. 251/2012 Z. z. je možné dospieť k jedinému, že za prístup výrobcu do distribučnej sústavy sa považuje právo využívať distribučnú sústavu v rozsahu zmluvne dohodnutej maximálne rezervovanej kapacity. Skutočnosť, že žalobca do distribučnej sústavy ním vyrobenú elektrinu dodáva potvrdzuje zmluva o výkupe elektriny na krytie strát ako aj odpočet z inštalovaného meracieho zariadenia. Zároveň žalovaný v dovolaní poukázal na zákona č. 309/2018 Z. z., ktorým sa s účinnosťou od 1. januára 2019 novelizovali zákony č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a č. 251/2012 Z. z.

9. Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP dovolateľ videl v právnej otázke, týkajúcej sa účinku nálezu Ústavného súdu SR v konaniach podľa článku 125 Ústavy SR o súlade právnych predpisov s Ústavou SR. V danom prípade sa jedná o účinok nálezu sp. zn. PL. ÚS 17/2014. V prospech účinku nálezu Ústavného súdu SR „ex tunc“ sú rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Obdo/8/2006, sp. zn. 1Obdo/12/2006 a sp. zn. 4Obdo/28/2008, ako aj zjednocujúce stanovisko, na ktoré odkazuje aj odvolací súd. (stanovisku pléna ÚS SR sp. zn. PLz. ÚS 1/26). Tieto súdne konania sa však nedajú použiť na prejednávany prípad. V prospech účinku nálezu ÚS SR „ex nunc“ svedčia rozhodnutia NS SR sp. zn. 2Tdo/69/2012, 1TdoV/6/2013 a 6Tdo/11/2013. Dovolateľ namietal, že odvolaciemu súdu predložil súhrn viacerých rozhodnutí ÚS SR, v ktorých uvedený súd priznal svojim nálezhom účinok „ex nunc“. Predložil mu aj právnu argumentáciu opierajúcu sa o samotnú Ústavu SR a zákon č. 38/1993 Z. z. ako aj stanovisko Katedry ústavného práva právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, pričom odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí uvedeným vôbec nezaoberal. Zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/06 označil dovolateľ za ojedinelé rozhodnutie, ktoré nemôže bez ďalšieho zakladať stav tzv. prekonanej judikatúry.

10. Žalobca vo vyjadrení navrhol dovolanie žalovaného ako neprípustné odmietnuť, alternatívne ako nedôvodné zamietnuť. V časti, v ktorej by malo byť dovolanie prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. namietal, že dovolateľ nesformuloval jasne právne otázky, ktoré by mal dovolací súd riešiť. Uviedol, že dovolanie je formulované spôsobom, ako keby išlo len o ďalšie odvolanie, keď sa fakticky dožaduje preskúmania právnych názorov odvolacieho súdu. V súvislosti s argumentáciou dovolateľa, že súd mal aplikovať zákon č. 656/2004 Z. z. žalobca uviedol, že predmetná argumentácia je účelová, irelevantná a zároveň nesprávna, keďže platba za prístup bola prijatá vyhláškou za právneho režimu zákona č. 251/2012 Z. z. Je tak zrejmé, že vyhláška vychádzala z aktuálnej právnej úpravy a nie

zo starého a neplatného právneho predpisu t. j. zákona č. 656/2004 Z. z.. Vyberať túto platbu za prístup bolo možné len v súlade so zákonom č. 251/2012 Z. z. Presah zákona č. 646/2004 Z. z. na vyberanie platby za prístup vylučujú aj prechodné ustanovenia zákona č. 251/2012 Z. z., podľa ktorých boli účastníci povinní uviesť zmluvy uzatvorené za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z., ktoré sú v rozpore so zákonom č. 251/2012 Z. z., do súladu s týmto zákonom do 31. decembra 2012. So zreteľom na uvedené označil za vylúčené, aby sa platba za prístup vyberala podľa inej zmluvy, než ako to vyžadoval zákon č. 251/2012 Z. z. V súvislosti s tvrdením žalovaného, že zmluva o prístupe má byť obsiahnutá v zmluve o pripojení, žalobca poukázal na skutočnosť, že dovolateľ sa v skutočnosti snaží o revíziu skutkových zistení, keď sa usiluje preukázať existenciu vôle subjektov uzatvoriť akúsi zmluvu o prístupe, na základe ktorej sa mala vyberať platba za prístup. Konštatoval, že v zmysle ustálenej judikatúry dovolacieho súdu sa nemožno dovolaním úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Za špekulatívne označil žalobca tvrdenie dovolateľa, že právna úprava neumožňuje výrobcovi elektriny uzatvoriť zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny, pričom odpoveď na predmetnú otázku nemôže preukázať oprávnenosť platby za prístup, ktorú žalobca ako výrobca elektriny musel uhrádzať. Predmetné tvrdenie dovolateľa podľa žalobcu naopak preukazuje jasnú nedôvodnosť platieb za prístup, ktoré od neho žalovaný požadoval. Vo vzťahu k rozhodnutiam, podľa ktorých má mať nález ústavného súdu účinky ex nunc, dal žalobca do pozornosti skutočnosť, že sa jedná o rozhodnutia trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa vôbec netýkajú prejednávanej veci. Tvrdenie žalovaného o výlučných ex nunc účinkoch nálezov ústavného súdu označil žalobca za nesprávne a tendenčné. Odpoveď na túto otázku dalo jasne zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu PLz. ÚS 1/06-4, v zmysle ktorého hmotnoprávne účinky nálezů SR nastávajú pre všetkých účastníkov ex tunc. Nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/2014 podľa žalobcu odmietol aplikáciu napádanej časti vyhlášky a zrušil ju s cieľom umožniť aplikáciu a realizáciu vlastníckeho práva výrobcov elektriny, a to aj spätne. Z uvedeného vyplýva, že na právne vzťahy založené neústavnou právnou úpravou sa má nazeráť cez prizmu ochrany vlastníckeho práva žalobcu. Takýto prístup je plne v súlade s princípom ochrany ústavnosti a s princípom prioritnej ochrany základného práva jednotlivca. Žalobca poukázal ďalej na novelu zák. č. 251/2012 účinnú od 1. januára 2019, ktorou bola v zákone v § 27 ods. 2 písm. b/ doplnená povinnosť výrobcu elektriny uzatvoriť zmluvu o prístupe do prenosovej sústavy a prenose elektriny alebo zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny s prevádzkovateľom sústavy, ak výrobca elektriny dodáva elektrinu do sústavy. Ďalej upriamil pozornosť na prechodné ustanovenia zákona, v ktorých zákonodarca doplnil fikciu existencie tejto zmluvy v prípade subjektov, ktoré takú zmluvu ešte k 1. januáru nemajú uzatvorenú. Uzavrel, že zákonodarca pri predsa nezavádzal novú povinnosť uzavrieť zmluvu o prístupe do prenosovej sústavy a prenose elektriny, ani zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny, resp. fikciu ich existencie, keby zákon o energetike (ktorýkoľvek pred touto novelou) už zakladal existenciu „zmluvy o pripojení“, ktorá by už obsahovala aj povinnosť výrobcu elektriny platiť za prístup do prenosovej/distribučnej sústavy. Uvedené potvrdzuje, že zmluva o pripojení uzatvorená medzi účastníkmi nie je zmluvou o prístupe do distribučnej siete a ani žiadne dojednanie o prístupe neobsahuje.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

12. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosťou tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

13. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia expressis verbis vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho

súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

14. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

15. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1, 2 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré považuje za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť riešená odvolacím súdom, pričom odvolací súd na jej riešení založil svoje rozhodnutie, pričom musí ísť o otázku zásadného právneho významu. Prípustnosť dovolania nastáva vtedy, ak dovolací súd sám dospeje k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. ním riešená právna otázka po právnej stránke zásadný význam skutočne má. V tomto smere nie je relevantný subjektívny názor dovolateľa. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí ísť predovšetkým o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). O nesprávnu aplikáciu právneho predpisu ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

16. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa ust. § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj ust. § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pri vymedzení dovolacieho dôvodu nepostačuje citovanie jednotlivých zákonných ustanovení, prípadne súdnych rozhodnutí, pretože povinnosťou dovolateľa je zo zákonných ustanovení, prípadne z judikatúry určiť právny záver, ktorého nesprávnosť v súvislosti s právnymi závermi odvolacieho súdu má preskúmať dovolací súd. Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej, pričom dovolací súd tento záver konštatuje pri zohľadnení skutkového stavu ustáleného súdmi nižšej inštancie a „nosných“ dôvodov uvedených v rozhodnutí odvolacieho súdu (t. j. dôvodov, pre ktoré odvolací súd rozhodol tak, ako rozhodol) v nadväznosti na dovolateľom predloženú právnu argumentáciu.

17. Z dovolaní vyplýva, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Ak dovolací súd má riešiť právnu otázku, ktorou sa dovolací súd ešte nezaoberal, tak v zmysle vyššie citovaných ustanovení je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd a b) uviesť, ako mala byť táto otázka správne vyriešená (viď uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/146/2017 z 22.februára 2018). Úlohou dovolacieho súdu preto bolo najskôr posúdiť, či ide o otázku, ktorú dovolací súd doposiaľ ešte neriešil. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky nie sú známe žiadne rozhodnutia alebo stanoviská NS SR ako súdu dovolacieho, ktoré by dovolateľom vymedzenú právnu otázku v minulosti vyriešili. Z obsahu vyjadrenia žalobcu k dovolaniu vyplýva, že ani tento účastník netvrdí, že by takáto rozhodovacia prax už existovala. Dovolací súd preto konštatuje, že ohľadom dovolateľom vymedzenej právnej otázky doposiaľ nedošlo k vytvoreniu a ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a v prípade na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je procesne prípustné.

18. Pre rozhodnutie vo veci je však podľa názoru dovolacieho súdu relevantná len prvá z nastolených otázok, ktorá nebola doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená, čím je založená

prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

19. Pokiaľ ide o obsah právneho úkonu, ustanovenie § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka predpokladá, že o obsahu právneho úkonu môže vzniknúť pochybnosť z hľadiska jeho určitosti alebo zrozumiteľnosti, pričom pre tento prípad zákon upravuje výkladové pravidlá, ktoré ukladajú súdu povinnosť tieto pochybnosti odstrániť výkladom založeným na tom, že okrem jazykového vyjadrenia právneho úkonu slovné, je potrebné podrobiť skúmaniu aj vôľu, resp. úmysel konajúcich osôb.

20. Zmluva o pripojení, uzatvorená medzi žalobcom a dovolateľom (žalovaným), ktorá založila vzájomný právny vzťah medzi stranami sporu, vznikla za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z. Citovaný zákon vo svojich ustanoveniach upravoval práva a povinnosti subjektov pôsobiacich na trhu s elektrinou, ako aj definíciu jednotlivých pojmov, ktoré zákonodarca v predmetnom predpise použil.

21. Podľa ustanovenia § 2 písm. a/ bodu 22.2. zákona č. 656/2004 Z. z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o pripojení zariadenia odberateľa - výrobcu do distribučnej sústavy č. V28010003/2009/009 zo dňa 30. novembra 2009, sa prístupom do sústavy alebo do siete rozumie prístup na základe zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny.

22. Podľa ustanovenia § 21 ods. 2 písm. a/ zákona č. 656/2004 Z. z. je výrobca elektriny povinný uzatvoriť zmluvu o prístupe a o pripojení k sústave s prevádzkovateľom sústavy.

23. Podľa ustanovenia § 24 ods. 2 vyššie citovaného zákona, je prevádzkovateľ distribučnej sústavy okrem iného povinný zabezpečiť spoľahlivé a bezpečné prevádzkovanie sústavy (písm. a/), zabezpečiť užívateľom distribučnej sústavy nediskriminačné podmienky na pripojenie k sústave (písm. b/), zabezpečiť prístup do sústavy na transparentnom a nediskriminačnom princípe s výnimkou plnenia povinností vo všeobecnom hospodárskom záujme (písm. c/) a uzatvoriť zmluvu o prístupe a zmluvu o pripojení k sústave, ak sú splnené technické a obchodné podmienky prístupu a pripojenia k sústave (písm. h/).

24. V nadväznosti na predmetnú úpravu je potrebné poukázať na prechodné ustanovenia obsiahnuté v zákone č. 251/2012 Z. z., keď podľa ustanovenia § 96 ods. 7 prvej vety tohto zákona, zmluvy uzavreté podľa doterajších predpisov zostávajú v platnosti. Uvedené sa týka aj zmluvy uzavretej medzi stranami sporu, ktorá bola dojednaná ešte za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z.

25. Dovolací súd zároveň upriamuje pozornosť na to, že právny rámec fungovania vnútorného trhu s elektrinou je upravený aj v práve Európskej únie. Na predmetnú skutočnosť súd prvej inštancie a ani odvolací súd vo svojich rozhodnutiach nereflektovali, hoci v zmysle čl. 7 ods. 2 druhej vety Ústavy SR platí, že právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na smernicu Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/72/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou (ďalej aj „smernica“), ktorá predpokladá zabezpečenie otvoreného prístupu na trhu s elektrinou.

26. Podľa článku 2 odseku 18 smernice, pod pojmom „užívateľ sústavy“ sa rozumie fyzická alebo právnická osoba, ktorá dodáva elektrinu do prenosovej alebo distribučnej sústavy, alebo ktorej je elektrina z týchto sústav dodávaná.

27. Podľa článku 32 ods. 1 smernice, členské štáty zabezpečia zavedenie systému pre prístup tretích strán do prenosových a distribučných sústav na základe uverejnených taríf platných pre všetkých oprávnených odberateľov a uplatňovaných objektívne a bez diskriminácie medzi užívateľmi sústavy. Členské štáty zabezpečia, aby tieto tarify alebo metodiky ich výpočtu boli pred nadobudnutím účinnosti schválené v súlade s článkom 37, a aby tieto tarify a metodiky - ak sú schvaľované iba metodiky - boli pre nadobudnutím účinnosti uverejnené.

28. Podľa článku 32 ods. 2 smernice, prevádzkovateľ prenosovej alebo distribučnej sústavy môže

odmietnuť prístup, ak chýba potrebná kapacita. Pre takéto odmietnutia sa musia uviesť náležité opodstatnené dôvody, najmä so zreteľom na článok 3 a založené na objektívnych a technicky a ekonomicky odôvodnených kritériách. Regulačné orgány, ak tak stanovujú členské štáty, alebo členské štáty zabezpečia, aby sa tieto kritériá dôsledne uplatňovali a aby užívateľ sústavy, ktorému bol odmietnutý prístup, mohol využiť postup na urovnávanie sporu. V prípade odmietnutia prístupu regulačné orgány tiež zabezpečia, pokiaľ je to vhodné, aby prevádzkovateľ prenosovej alebo distribučnej sústavy poskytol príslušné informácie o opatreniach, ktoré budú potrebné pre posilnenie sústavy. Strane, ktorá o takéto informácie požiada, môže byť vyúčtovaný primeraný poplatok odrážajúci náklady na poskytnutie takýchto informácií.

29. Vyššie citovaná smernica priamo predpokladá a zaväzuje členské štáty zabezpečiť nediskriminačné tarify za prístup pre všetkých užívateľov distribučnej sústavy. Dovolací súd zastáva názor, že v rámci posúdenia zmluvy o pripojení, uzavretej medzi žalobcom a žalovaným na základe zákona č. 656/2004 Z. z., je potrebné vychádzať aj zo smernice a v rámci interpretácie právnych noriem uplatniť eurokonformný výklad.

30. Podľa názoru dovolacieho súdu, žalovaný ako prevádzkovateľ regionálnej distribučnej sústavy bol podľa právnej úpravy účinnnej v čase vzniku zmluvného vzťahu povinný na základe zmluvy umožniť pripojenie a zároveň prístup do distribučnej sústavy všetkým výrobcom elektriny za rovnakých (t. j. nediskriminačných) podmienok. Bez existencie takéhoto zmluvného vzťahu v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z. nemohol mať výrobca elektriny prístup do distribučnej sústavy a nemohol byť ani do nej pripojený. V zmysle citovaného zákona nebolo tiež možné, aby výrobca elektriny uzavrel s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy zmluvu o pripojení do distribučnej sústavy bez toho, aby súčasne neuzatvoril aj zmluvu o prístupe, keďže by nespĺňal zákonnú podmienku priamo vyplývajúcu z ustanovenia § 21 ods. 2 písm. a/ zákona č. 656/2004 Z. z. Teda, aby výrobca elektriny (t. j. žalobca) mohol vyrábať elektrinu a dosahovať zisk z predmetu svojej činnosti ako základného znaku podnikania, musel rešpektovať zákonnú úpravu a splniť všetky podmienky stanovené zákonom č. 656/2004 Z. z., vrátane uzavretia zmluvy o prístupe a o pripojení k sústave so žalovaným ako prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy. Výrobca elektriny sa nemôže s úspechom brániť tvrdením, že jeho vôľou (resp. úmyslom) nebolo uzavrieť zmluvu o prístupe, keďže táto je obsiahnutá už v tom, že chcel ako výrobca pôsobiť na otvorenom trhu s elektrinou, s ktorým je spojené splnenie všetkých zákonných podmienok. Povinnosti prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy umožniť výrobcovi elektriny pripojenie a prístup do distribučnej sústavy na základe zmluvy o prístupe a o pripojení k sústave predpokladanej zákonom č. 656/2004 Z. z. (§ 21 ods. 2 písm. a/, § 24 ods. 2 písm. h/ zákona č. 656/2004 Z. z.) zodpovedá právo prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy požadovať od výrobcu elektriny odplatu za túto poskytnutú službu. Na tejto skutočnosti nemení nič ani zmena právnej úpravy obsiahnutá v zákone č. 251/2012 Z. z., ktorý upravuje niektoré zmluvné typy medzi subjektmi vykonávajúcimi činnosť na trhu s elektrinou odlišne od zákona č. 656/2004 Z. z. Pokiaľ zmluva, uzavretá podľa zákona č. 656/2004 Z. z., nie je v rozpore so zákonom č. 251/2012 Z. z., nebolo povinnosťou zmluvných strán uzavrieť novú zmluvu, keďže táto zostáva platná.

31. S poukazom na uvedené súdy nižšej inštancie nesprávne aplikovali ustanovenie § 21 ods. 2 písm. a/ (ukladajúce výrobcovi elektriny povinnosť uzavrieť zmluvu o prístupe a o pripojení k sústave) v spojení s § 24 ods. 2 písm. h/ (ktoré ukladá rovnakú povinnosť prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy) zákona č. 656/2004 Z. z., ak vyslovili, že medzi stranami sporu nebola zmluva o prístupe uzatvorená. Jej existencia totiž, ako už bolo uvedené vyššie, podmieňovala oprávnenie žalobcu pôsobiť na otvorenom trhu s elektrinou ako výrobca elektriny. Zo skutkového stavu ustáleného súdmi nižšej inštancie pritom vyplýva, že žalobca pôsobil (a pôsobí) na trhu s elektrinou ako výrobca elektriny, a teda nepochybne pre výkon svojej podnikateľskej činnosti musel mať za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z. so žalovaným ako prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzavretú zmluvu o prístupe a o pripojení do distribučnej sústavy.

32. Rozhodnutia súdov nižšej inštancie tak spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci, v dôsledku čoho je dovolanie dôvodné.

33. Pokiaľ ide o druhú dovolateľom nastolenú otázku, ktorá sa týka posúdenia účinku nálezu ÚS SR z 22. júna 2016, sp. zn. PL. ÚS 17/2014, táto vzhľadom na vyššie vyslovený záver dovolacieho súdu je pre rozhodnutie o dovolaní žalovaného bez právnej relevancie. Na bližšie odôvodnenie predmetného záveru dovolací súd poukazuje na výrok predmetného nález, ktorým ÚS SR rozhodol, že ustanovenie § 26 ods. 23 v časti „a to aj v prípade, ak takýto výrobca elektriny nemá s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzatvorenú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii ÚRSO elektriny“ vyhlášky č. 221/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike v znení neskorších predpisov, nie je v súlade s čl. 13 ods. 1 písm. a/ v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 123 ústavy a v spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Vo zvyšnej časti návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky nevyhovelo.

34. Vyriešenie dovolateľom nastolenej otázky je tak relevantné pre vyriešenie tých sporov, v ktorých nebola medzi výrobcou elektriny a prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzatvorená zmluva o prístupe do distribučnej sústavy.

35. Podľa názoru dovolacieho súdu, vyššie citovaný nález na rozhodovaný spor nedopadá, keďže pri správnej aplikácii ustanovení § 21 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 24 ods. 2 písm. h/ zák. č. 656/2004 Z. z. nemožno dospieť k záveru, že by medzi žalobcom a žalovaným nebola uzatvorená zmluva o prístupe do distribučnej sústavy. Vyriešenie tejto dovolacej právnej otázky by tak malo vzhľadom na rozhodovaný spor výlučne akademický charakter, a preto nie je oprávnený ju vyriešiť v predmetnej veci.

36. Vzhľadom na to, že dovolateľ dôvodne namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom vo vyriešení právnej otázky dovolacím súdom doposiaľ nevyriešenej (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), dovolací súd považuje dovolanie žalobcu nielen za prípustné, ale aj za dôvodné. Dovolací súd preto rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 449 ods. 1 a ods. 2 CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP), v ktorom bude úlohou súdu prvej inštancie opätovne posúdiť žalobcom uplatnený nárok. Podľa ustanovenia § 455 CSP je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom dovolacieho súdu.

37. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne o trovách pôvodného konania, ako aj konania dovolacieho (§ 453 ods. 3 CSP).

38. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.